

SİYASAL AKTÖRLER OLARAK SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ

Ecehan Balta

SİYASETE MÜDAHALE SİYASET YAPMAKTIR...

İster tek tek bireyler, ister meslek örgütleri olsun, bunları "siyasetin" dışında düşünmek, insanın temel yapısına ve "örgüt" olmanın anlamına ters düşer. Çünkü, toplumun, toplumsal yaşamın ve yönetim ve temsil mekanizmalarının söz konusu olduğu her yerde siyaset de var demektir. İnsanı insan yapan şey; "homo politicus" olmasıdır. İnsanın düşünce yetisine sahip olmasının gerektirdiği şey ise, hiç kuşkusuz kendi yaşamı üzerinde söz sahibi olma isteğidir. Bu da siyasal düzlemde kendisinin temsil edilmesini gerektirir. Temsiliyeti sağlayacak olan ise, sözün siyasete taşınma araçlarının yaratılmış olmasıdır. Bunu kabul ediyorsak; mesleki düzeyde çıkarlarımızın savunulması için sözü-müzü siyasal düzlemde söylememiz gerektiğini de kabul etmemiz gerekir.

Siyasete Müdahalenin Önündeki Engeller...

Sıklıkla tekrarladığımız gibi, 1982 Anayasası ile birlikte, hükümet etme mutlak biçimde bir "hükmetme" anlamı kazanmıştır. Anayasanın çeşitli yönlerine damgasını vuran bu anlayıştır. 1982 Anayasası ile birlikte yürütmenin, yürütme içinde de Cumhurbaşkanının yetkileri artırılmış, bunun karşısında sivil toplum kuruluşlarının hakları sınırlandırılmıştır. Basıkıcı ve hükmetme mantığı taşıyan bir Anayasanın genelde sivil toplum kuruluşlarına, özel de de meslek örgütlerine ilişkin düzenlemelerinin bu mantığın dışında olması beklenebilir. 12 Eylül döneminin kurmaca yasama organları 1982 Anayasası'nı ortaya koyduğunda doğal olarak sivil toplum örgütleri de Anayasanın doğurduğu olumsuzluklardan, anti-demokratik anlayıştan payını almıştır. Bugün diğer tüm meslek örgütlerinininkinde olduğu gibi, Türk Eczacıları Birliği Yasası da anti-demokratik hükümlerle doludur.

1982 Anayasası'nın meslek örgütleri için önerdiği, bir "kendi kendine konuşma pratiği"dir. Bir diğer düzlem de, mesleki çıkarlarımızın soyut, kendinde çıkarlar olup olmadığı sorusunu cevaplandırmayı gerektirmektedir. Bir başka deyişle, meslek örgütlerinin siyaset yapmaması demek, Türk Eczacıları Birliği örneğinde salt eczacıların %25'inin gizli

işsiz olduğunu söylemek, ancak bunun nedenlerinden hiç bahsetmemek olacaktır. Oysa bu gizli işsizliğin nedenlerinin Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik kriz, daha da ileri gidelim; IMF reçeteleri, daha da ileri gidelim; küreselleşmeyle ilgili olduğunu biliyoruz.

Meslek örgütlerinin siyaset yapmasının önündeki en büyük ve bir önceki hukuki sınırlamalara göre daha kalıcı olan etmen meslek örgütlerinin üyelerinin siyasete yaklaşımlarıdır.

Bu yaklaşım elbette toplumun genelindekinden farklı değildir. Olmasını beklemek de bir dereceye kadar doğru değildir. Türkiye'de antidemokratik uygulamaların sonuçları sadece hukuki boyutta olmamıştır. Daha ötesi ve daha yakıcı insanların bilinçlerinde yarattığı dönüşümdür. 1980 darbesi siyasal alanı siyasal elitlere bırakmak için insanları siyaset dışında bırakmayı, siyasetten ürkütmeyi bir yol olarak izlemiştir. Bunda da ne kadar başarılı olduğunu yazmaya gerek yok. Bu depolitizasyonun sonuçları ülke açısından çok ağırdır. Siyaset, siyaset uzmanlarının işi olmuş, siyaset uzmanları da yarattıkları siyasal aristokrasiden ekmek yemeye başlamışlardır. Bir başka deyişle; ekonomik, toplumsal ve siyasal çöküş insanların/yurttaşların siyaset dışına itilmesinin bir sonucudur.

Eczacıların yüzde 25'inin gizli işsiz olduğu gerçeğine geri dönelim: Eğer bunun nedeninin ekonomik kriz/ yapısal uyum programları/küreselleşme olduğunu kabul ediyorsak; "bizimle ilgili kararların" aynı zamanda "ülkeyle ilgili kararlar" olduğu gerçeğini de kabul etmemiz gerekir. Dolayısıyla eğer, bizimle ilgili kararlarda söz hakkı istiyorsak, eşit aktörler olarak siyasete katılmak istiyoruz demektir. Bu, insan olmanın gereğini yerine getirmekten başka bir şey değildir.

Eylem Siyasete Müdahaledir...

Türk Eczacıları Birliği 15 Ocak eylemiyle bunu yapmıştır. Kendi hakkını almak için tüm hukuki bürokratik yolları denemiş bu yollardan bir sonuç alamayınca da kendi gücünü siyasetçilere hatırlatmıştır. Aynı zamanda bu "güç hatırlatma" noktası gücün kendisinin de bıçağın boğazında olduğunu hissettiği noktadır. Bir başka deyişle; bir tarihsel dönemde eczacı bir güç olarak ortaya çıkmış ve sesini duyurmuştur. Ama bu tarihsel dönemin özelliği göz ardı edilemez. Siyaset bir denge oyunu ve zamanlama ustalığıdır. Sivil toplum örgütleri yöneticileri her zaman arkalarında bir güç olduğunu düşünerek yanılırlar. Arkalarında her zaman bir güç yoktur; arkalarında her zaman insanlar vardır. O insanların kolektif eyleminin bir güç olarak açığa çıkması 15 Ocak eyleminde olduğu gibi ancak iyi bir zamanlama ile olasıdır.

Evet, eylem siyasete müdahaledir.

Daha doğrusu eylem siyasete müdahalenin çatışmacı bir yöntemidir. Çatışmacı bir

siyaset tarzı karşılıklı yıldırma esasına dayanır. Ve siyasete müdahalenin tek yolu değildir. Ama en etkin yollarından biri olduğunu hiçbir zaman unutmamak gerekir.

Demokratikleşme Siyasete Müdahaleyi Gerektirir

Siyasete Müdahale İnsanları Özneleştirir

Susmak, yani yönetilmeyi kabul etmek, insanın temel etkinliğinden kendi eliyle vazgeçmesi, yine siyasetin bir başka yüzüdür. Tarafsızlık, çok bildik deyimle iktidardan yana taraf olmaktır. Kölenin efendiye sonsuz itaati, efendiyi efendi yapan en başat öğedir. İnsanlar kendi kendilerinin efendisi olmadığı sürece de demokrasinin yozlaşması kaçınılmaz bir süreç olacaktır. Demokrasiyi korumak, meslek örgütlerinin birer baskı grubu olarak ve hepimizin birer insan olarak "iktidarın meddahı değil, hayatın müdahili" olmamızdan geçmektedir.

Söylediğim şu:

Siyasetin bir parçası olduğumuzun farkında değilsek en fazla onun nesnesi oluruz.

"Yürüyerek yollar aşınmaz" belki. Ama yürümeden aşınma ihtimali hiç yoktur."